

„THE NEW YORK TIMES“ BESTSELERIS

CHANEL MILLER

Atsiminimai

...[Ch. Miller] iš savo
skausmo išgauna
auksinius sakinius...
VOGUE

Smogia tiesiai į širdį,
bet galiausiai vis tiek
suteikia vilties.
WASHINGTON
POST

A portrait of Chanel Miller, a woman with long dark hair, wearing a yellow turtleneck sweater. She is looking directly at the camera with a slight smile.

Atmink mano vardą

baltos lankos

Chanel Miller

Atmink mano vardą

Atsiminimai

Iš anglų kalbos vertė Virginija Kulvinskaitė

baltos lankos

Vietoje „šaukimas į teismą“ parašiau „šiaukimas“, gal tikrai neturiu įgūdžių papasakoti šią istoriją. Tačiau visi teismo protokolai vieši, visi žinių pranešimai – internete. Tai nėra galutinė tiesa, tai mano tiesa, kurią papasakojau, kaip geriausiai sugebėjau. Jei tik norite, leisiu jums viską pamatyti mano akimis, išgirsti mano ausimis, sužinosite, kas vyko mano širdyje, koks jausmas per teismo posėdį slėptis tualete. Duodu, ką galiu, pasiimkite, ko patiems reikia.

2015 metų sausį man buvo dvidešimt dveji, gyvenau ir dirbau gimtajame Palo Alto mieste Kalifornijoje. Apsilankiau vakarėlyje Stanforde. Išėjusią iš vakarėlio mane bandė išprievartauti lauke ant žemės. Tai pamatę du praeiviai sustabdė prievartautoją ir mane išgelbėjo. Senasis gyvenimas baigėsi, prasidėjo naujas. Kad būtų apsaugota mano tapatybė, gavau naują vardą: tapau Emily Doe.

Savo pasakojime kaltinamojo advokatą vadinsiu tiesiog *advokatu*. Teisėją – tiesiog *teisėju*. Šioje istorijoje jų paskirtis yra parodyti, kaip šie vaidmenys atliekami. Mano istorija yra ne asmeninis kaltinamasis aktas, ne atkirtis, ne juodasis sąrašas, ne to, kas įvyko, atkartojimas. Tikiu, kad esame daugialypės būtybės, ir mane žeidė, kai teisme buvau suprimityvinta, sukarikatūrinta, apšmeižta, kai man buvo priskirta svetima

tapatybė, todėl su kitais taip nesielgsiu. Minėsiu Brocko vardą, tačiau jis galėjo vadintis Bradu, Brody, Bensonu – vardas visiškai nesvarbus. Svarbu ne paskiri žmonės, o tai, kas juos sieja: jie visi įgalina sugedusią sistemą. Pasakodama bandau transformuoti savo vidinį skausmą, stoti akistaton su praeitimi ir išmokti su savo prisiminimais gyventi, paversti juos savo gyvenimo dalimi. Noriu palikti savo skriaudikus praeityje, o pati judėti pirmyn. Nesuteikdama jiems vardų, aš pagaliau galiu įvardyti save.

Mano vardas Chanel.

Aš esu nukentėjusioji ir manęs šis žodis nepykdo, mane pykdo mintis, kad esu vien tik nukentėjusioji ir niekas daugiau. Taigi, aš nesu *Brocko Turnerio auka*. Aš nesu jo. Aš jam nepriklausau. Ir dar aš turiu kinų kraujo. Mano kiniškas vardas yra Zhang Xiao Xia, jis reiškia *Vasarėlė*. Mane pavadino vasara, nes:

Gimiau birželį.

Pirmoji Kinijos dinastija taip pat pavadinta Xia vardu.

Aš pirmagimė.

„Xia“ skamba kaip „šia“.

Chanel.

FTB seksualinį prievartavimą apibrėžia kaip bet kokio pobūdžio įsiskverbimą. Tačiau Kalifornijoje išprievartavimo apibrėžimas susiaurintas iki išžaginimo, t. y. lytinio akto. Ilgai vengiau Brocką vadinti prievartautoju, nes bijojau, kad man paprieštaraus. Teisiniai apibrėžimai svarbūs. Svarbus ir mano apibrėžimas. Į mano kūną jis įsiskverbė pirštais. Manau, žagintojo vardo Brockas išvengė, nes jam paprasčiausiai pritrūko laiko.

Tokiose bylose didžiausią liūdesį kelia ne tik nusikaltimas, bet ir žeminantys dalykai, kuriuos nukentėjusioji pradeda galvoti apie save. Tikiuosi išsklaidyti šiuos įsivaizdavimus. Sakau *nukentėjusioji*, tačiau iš tiesų nesvarbu, kaip save identifikuoji, kaip šiame pasaulyje būni – esi vyras, transseksualas ar translytis, – noriu apginti visus, kurie patyrė seksualinį smurtą. Taip pat tikiuosi padėkoti tiems, kurie kasdien mane traukė iš tamsos.

*Īsiminēš savo vardā, privalai jo laikytis, nes jis mirs
kartu su tavimi, jei nebus užrašytas ir įamžintas.*

Toni Morrison

*Iš pradžių buvau tokia jauna ir taip menkai save
pažinojau, kad beveik ir neegzistavau. Turėjau išeiti
pasaulin, turėjau pasaulį pamatyti, išgirsti, atliepti,
kol pradėjau suvokti, kas esu, kokia esu ir kokia būti
norėčiau.*

Mary Oliver, „Prieš srovę“

<...> rūpintis – mūsų pareiga.

Alexander Chee

Pirmas skyrius

Aš drovi. Pradinėje mokykloje spektaklyje apie safari visi vaidino gyvūnus. O aš buvau žolė. Nė karto neuždaviau klausimo per paskaitą didelėje auditorijoje. Sporto salėje mane rasi besislepiančią kampe. Jei į mane atsitrenksi – atsiprašysiu. Gatvėje neatsisakysiu nė vieno lankstinuko. Pirkinių vežimėlį visuomet parstumių į vietą. Jei ant kavinės prekystalio nebeliko baltintos kavos, gersiu juodą. Jei nakvoju svečiuose, ryte apklotai atrodo lyg neliesti.

Nė karto savo gimtadienio proga nesurengiau vakarėlio. Geriau apsivilksiu trečią mėgtiną nei paprašysiu įjungti šildymą. Neliūdžiu, jei pralaimiu stalo žaidimą. Karštligiškai kemsu monetas į piniginę, kad tik neužlaikyčiau eilės. Vaikystėje sakydavau, kad užaugusi norėčiau būti sporto komandos talismanu – galėčiau šokti ir niekas manęs nematytų.

Buvau vienintelė pradinukė, kurią net dvejus metus iš eilės išrinko nesutarimų sprendėja, – mano pareigos buvo pertraukas patruliuoti žaidimų aikštelėje apsivilkus žalią liemenę. Tie, kam nepavykdavo išspręsti ginčo, ateidavo pas mane, kad pamokyčiau išsisakyti, pavyzdžiui: „Aš jaučiuosi (taip ir taip), kai tu darai (tą ir tą)“. Kartą darželinukė atėjo pasipasakoti, kad visi ant pakabintos padangos gavo suptis po dešimt sekundžių, bet kai suposi ji, vaikai skaičiavo „viena katė, antra

katė, trečia katė“, o kai suposi berniukai, vaikai skaičiavo „vienas begemotas, antras begemotas, trečias begemotas“, todėl berniukai suposi ilgiau. Paskelbiau, kad nuo šiol visi skaičius „vienas tigras, antras tigras“. Tigrais skaičiavau visą gyvenimą.

Prisistatau dabar, nes istorijos, kurią tuojau papasakosiu, pradžioje aš neturiu nei vardo, nei tapatybės. Man nebuvo priskirta jokių būdo bruožų ar elgsenos ypatybių. Kai mane rado, buvau be sąmonės – pusnuogis, vienišas kūnas. Be pinigės, be tapatybės kortelės. Kažkas iškvietė policiją, pažadino Stanfordo dekaną, kad ateitų manęs atpažinti, kažkas apklausė liudininkus – niekas nežinojo, kam priklausau, iš kur čia atsiradau ir kas tokia esu.

Atsimenu štai ką: 2015 metų sausio 17 dieną, sekmadienį, gyvenau tėvų namuose Palo Alto mieste. Jaunesnioji sesuo Tiffany, trečiametė Kalifornijos politechnikos universiteto studentė, tris valandas vairavo palei pakrantę, kad galėtų namie praleisti ilgąjį savaitgalį. Paprastai parvykusi ji visą laiką būna su draugais, tačiau kartais šiek tiek laiko skiria ir man. Gerokai po pietų pasiėmė Stanforde studijuojančią Tiffany draugę Juliją ir nuvažiavome į Arastradero draustinį pažiūrėti, kaip saulė lieja ant kalvų savo trynį. Pradėjo temti, užsukome į takeriją. Karštai ginčijomės, kur miega balandžiai, ar dauguma žmonių tualetinio popieriaus skiautes perlenkia pusiau (kaip aš), ar suglamžo (kaip Tiffany). Tiffany ir Julia užsiminė, kad vakare planuoja eiti į brolijos „Kappa Alpha“ vakarėlį Stanfordo akademiniame miestelyje. Bet man tuo metu labiau rūpėjo žalias salsos padažas, kurį pyliausi į plastikinį dubenėlį.

Tą vakarą mano tėtis pagamino brokolių su bolivinėmis balandomis; raitėmės iš juoko, kai jis balandą pavadino *balanta*. „Ne balanta, o balanda, tėti, kaip gali nežinoti!“ Kad

nereiktų plauti indų, valgėme iš vienkartinių lėkščių. Dar dvi Tiffany draugės Colleen ir Trea atvažiavo su buteliu šampano. Jos trise planavo susitikti su Julia Stanforde. Pakvietė mane:

– Eime kartu.

Atsakiau:

– Nežinau, ar nebūtų keista, jei eičiau?

Būčiau pati vyriausia. Dainuodama nusiprausiau po dušu. Rausiausi tarp kojinių gumulų ieškodama apatinių, nuskalbą taškeliais išmarginto audinio trikampėlį radau kampe. Apsivilkau aptempta tamsiai pilka suknele. Sunki sidabrinė grandinė su raudonų akmenėlių pakabučiu. Avižų spalvos kardiganas didelėmis rudomis sagomis. Sėdėdama ant rudo kilimo varščiausi kavos spalvos aulinius, mano vis dar šlapi plaukai susukti į kuodą.

Virtuvės tapetai dryžuoti, mėlynos ir geltonos linijos. Senas laikrodis, medinės spintelės ant sienų, ant durų staktos sužymėta, kiek per metus paaugome (nupieštas batukas, jei matuojant avėjome batus). Varstėme spintelių duris, bet radome tik viskio, kurį maišyti būtume galėjusios su šaldytuve rastu sojų pienu ir žaliųjų citrinų sultimis, daugiau nieko nebuvo. Vienintelės mūsų taurelės buvo iš šeiminių išvykų – užrašai „Las Vegas“, „Maujis“, – iš laikų, kai su Tiffany taureles kaupėme, nes naudojome kaip puodelius savo pliušiniams gyvūnams. Viskį gėriau neskiestą, nesidrovėdama, laisvai, kaip kad tie, kurie pasižada: „Žinoma, ateisiu į tavo pusbrolio bar mičvą, bet tik nusitašęs.“

Paprašėme mamos, kad mus keturias nuvežtų į Stanfordą, – septynių minučių kelionė žemyn Futhilio greitkelio. Stanfordas buvo mano užpakalinis kiemas, mano bendruomenė, veisykla pigių korepetorių, kuriuos tėvai samdė metų

metus. Šiame akademiniame miestelyje užaugau, dalyvavau vasaros stovyklose su palapinėmis pievelėse, išsliukindavau iš valgyklų gruzdintų vištienos kepsnelių prigrūstomis kišenėmis, pietaudavau su dėstytojais, kurie buvo artimų draugų tėvai. Mama mus išleido prie Stanfordo knygyno, į kurią lietinigomis dienomis veždavosi karštos kakavos ir madlenų.

Pėsčiomis ėjome penkias minutes, tuomet nusileidome nuožulniu šaligatviu iki didelio tarp pušų įsispraudusio namo. Mus įleido vaikinai su vos pastebimais gyvaplaukiais virš viršutinės lūpos. Brolijos virtuvėje radau gazuoto vandens ir sulčių automatą ir pradėjau spaudyti mygtukus, gaminau nealkoholinį gėrimą, kurį pristačiau kaip dzinguogių sultis. „Dzingudzingu gėrimas damai! KA, KA visada.“ Žmonės pylėsi mano gėrimo. Užgeso šviesos.

Tarsi pasveikinimo komitetas stovėjome už stalo priešais pagrindines duris ir išskėtusios rankos dainavome „Prašom, prašom, prašom!!!“ Stebėjau, kaip merginos įeina kiek susigūžusios ir nedrąsiai besišypsodamos skenuoja kambarį ieškodamos pažįstamo veido, į kurią galėtų įsikibti. Pažinojau šitą žvilgsnį, nes pati esu taip jautusis. Studijuojant koledže, brolija būna ypatinga triukšmu ir energija pulsuojanti karalystė, kurioje jaunikliai šūkalioja, o stambūs vyrai valdo. O koledžą pabaigus brolija tampa gaižiu, prarūgusiu oru, besivoliojančiais pigiais puodeliais, vieta, kurioje gali išgirsti, kaip padai atlimpa nuo grindų, čia punšas primena dažų skiediklį, o klozeto kraštai aplipę susiraičiisiais juodais plaukeliais. Ant stalo radome degtinės plastikiniame butelyje su rankena. Sūpavau butelį glėbyje tarsi dykumoje rastą vandenį. Tebūsiu palaiminta. Įsipyčiau į puodelį, o butelį iškart nustūmiau šalin. Visi stumdėsi sulipę ant stalų, linguodami tarsi maži pingvinai.

Stovėjau viena ant kėdės iškėlusi rankas lyg girta jūržolė, kol sesuo padėjo nultipti. Išėjome į lauką pasisioti krūmuose. Julia ir aš pradėjome improvizuotai repuoti. Repavau apie sausą odą, tačiau užsikirtau, nes nepavyko sugalvoti žodžio, kuris rimuotųsi su „Cetaphil“.

Rūsysis buvo sausakimšas, žmonės laistė gėrimus ant šviesa mirguliuojančio betoninio terasos pagrindo. Stovėjome greta žemaūgių baltaodžių vaikų, kurie kepures nešiojo snapeliais atgal, saugojosi, kad saulė nenusvilintų sprandų – patalpoje, naktį. Siurbtelėjau išsivadėjusio alaus ir pasakiusi, kad skonis kaip myžalo, atidaviau sesei. Nuobodžiavau, jaučiausi atsipalaidavusi, girta ir baisiai pavargusi – mažiau nei dešimt minučių iki namų. Išaugau tai, kas mane supo. Būtent nuo tada nieko nebeatsimenu, filmas nutrūksta.

Ir šiandien tebemanau, kad dalykai, kuriuos dariau tą vakarą, yra nesvarbūs, tai tik krūva vienkartininių atsiminimų. Tačiau po juos bus vėl ir vėl negailestingai kapstomasi. Tai, ką dariau ir sakiau, bus preparuojama, matuojama, skaičiuojama, pateikiama žiūrovų vertinimui. Vien dėl to, kad tame vakarėlyje buvo jis.